

Átmenni a kapun

Utolsó este muszáj volt még kifesteni a körmeimet. Nehezen értem el a lábfejet, de addig ügyeskedtem, amíg minden ujj piros lett. A lakkot előző nap vettem, amikor bevásároltam, nem akartam, hogy otthon bármiből hiány legyen, amíg a kórházban fekszem. Az utóbbi hetekben előkészültem. Rendbe raktam a házat, kiszortíroztam a felesleges ruhákat, átnéztem a gyerekek holmijait, alaposan kitakarítottam a konyhát és a kamrát is. Végül még a kocsit is kipucoltam, bár nehéz volt már hajlogatni, de jobb volt, mint feküdni, és arra várni, hogy történjen valami.

Mert úgysem történik semmi. Ez volt korábban is, magától sosem indult meg a szülés. Talán száz évvel ezelőtt túl sem éltem volna, a gyerekeim nem akartak belőlem kibújni. Később a szülésznőt is megkérdeztem, azt mondta, lehetett volna az is, hogy én, vagy az, hogy a baba hal meg. Aztán kilöki magából a szervezet az idegen testet.

Kegyetlen ez az egész, jutott az eszembe, a természet groteszk fricskája, hisz ezek a gyerekek erősek, egészségesek, mégis halálra lettek volna ítélve. Aztán elhessegettem az egészet. Ma már van segítség, ki tudjuk igazítani az élet tragédiáit, és be kell vallani, hiába vagyok a természetesség híve, van, amikor jobb beavatkozni.

Meg kell ismerkedni a teremtéssel, mondta az iskolában a kilencéves lányom tanítónője a szülőin még tavasszal, és azt ígérte, a gyerekek nemsokára szántani, vetni fognak. Kerestek is egy kisebb földterületet a környéken, és a búzát elvetették. Jó ötletnek tartottam, fontos, hogy az ember lássa, miből lesz az enivaló a boltban. Idő kell a születéshez, amiért keményen meg kell dolgozni. Csak nekem ne kelljen mindezzel foglalkozni. Elismerem, lehetnék ennél lelkesebb is, de mit tegyek, igyekszem a családnak a legtöbbet megadni, vállaltam ezt a harmadikat is, mert szeretek örömet okozni, és erre vágyott körülöttem mindenki, de azt ne várja senki, hogy szőni, fonni, varrni fogok, vagy veteményest kapálni. Legszívesebben ki sem mennék a kertbe, utálom a fűben rejtőző állati ürüléket, a legyeket és a bogarakat, a fűvet is csak akkor bírom elviselni, ha frissen van nyírva, és olyan sűrű és puha, mintha szőnyegen lépkednék. De ha nem muszáj, így sem maradok odakinn tíz percnél többet, azt is csak a gyerekek miatt, aztán kimentem magam, és visszamenekülök a hűvös házba.

Hétfő reggel kellett visszamennem az orvoshoz. Már túlléptem a terminuson, valószínű, hogy beindítják a szülést, de még reménykedtem, hátha most az egyszer bízhatom abban a magasabb erőben, amely eddig mindig cserbenhagyott. Előző este mindent összeszedtem, hálóingeket, köntöst, a kisbabának egy hatalmas zacskó ruhát, pedig csak három nap az egész, de nem tudtam eldönteni, mire lesz szükség.

Egyedül mentem, mintha csak munkába indulnék. A férjem és az anyám a nagyobbakkal maradt otthon.

„Majd szólok, ha bent tartanak”, mondtam nekik, és kigurultam a kertből a fehér kocsival. Semmiség az egész, legyintettem, ez is csak egy hétköznapi, de azért a szívem hevesebben vert. Bár az utóbbi hetekben már úgy voltam, muszáj rajta túllenni, akkor viszont legyen meg minél hamarabb.

Leparkoltam a kórház kertjében. Felmentem a harmadik emeletre. Ismertem a járást, tudtam, kit kell keresni. Csak akkor ijedtem meg, amikor rám tették a CTG-t, és láttam, a szívhanggal valami nem stimmel. Sípolt a gép, olyan alacsony értéket mért.

„Nem ezen az oldalon szokták nézni”, mondtam a szülésznőnek a rám rakott tappancsra mutatva.

„Csak nyomja erősebben a hasához”, válaszolta.

Hiába, a számok nem javultak. Elképzeltem, hogy a szobából távozó szülésznő egy kisebb csapattal tér vissza, arcukon szájmaszk, magasba tartott kezükön steril kesztyű, és közlik velem, azonnal indulni kell a műtőbe, császár lesz, amit egyébként nem is bántam volna. Nem volt kedvem szülni. Csak a baba miatt lett volna rémisztő, ha felvonul ez az egyenruhába öltözött gárda.

Végül a nőgyógyász jött be értem. Átmentünk a vizsgálóba, ahol tekintettel a gyenge szívhangra és a túlhordásra, megbeszéltük a burokrepesztést. Egyszerű, fájdalommentes művelet, egyetlen műanyag pálcikával, utána kaptam egy hatalmas betétet a lábam közé.

Terpeszben kacsáztam végig a folyosón a holmimért, aztán felhívtam a férjem, egész testemben reszkettem, elcsuklott a hangom, pedig nem történt semmi, mégis hihetetlen az egész, hogy ezt csak úgy el lehet dönteni, és délutánra ott lesz az a másik élet, ami akkor csak bennem létezett.

Megnyugodtam, mire a férjem beért másfél órával később. Hófehér hálóingben vártam rá a tágas, modern eszközökkel felszerelt szülőszobában. Rendezett volt a frizurám, rendben volt a körmöm is, úgy néztem ki, mintha esküvőre készülnék.

Kinyitottam az ablakot, a nyári szellő átjárta a helyiséget. Mély levegőt vettem.

„Bárcsak sétálhatnék a kertben”, mondtam a férjemnek.

Aztán elmeséltem, hogy a cuccokért még leengedtek a kocsizhoz, vettem ropit és csokit az udvaron lévő büfében, aztán leültem a padra, egy kicsit körül néztem. Jó volt lézengeni az emberek között, nem is értettem, miért vagyok bezárva ebbe a hangszigetelt szobába, mint ha fertőző beteg lennék.

Egyelőre nem fáj semmi. Számítottam rá, hogy ez lesz, amíg nem kötik be az oxitocint. Nemsokára eluntam az ácsorgást, leheveredtem az ágyra, törtem magamnak egy darab csokit, most csak ezt volt szabad, jó büntetlenül ilyesmit enni. A férjem is mellém feküdt, bár kissé mereven mozgott a kényelmetlen ruhában. Hosszú ujjú ing és farmer volt rajta.

„Miért öltöztél fel ennyire, napközben negyven fok lesz”, kérdeztem tőle.

Megvonta a vállát, és elmosolyodott.

„Mégse egy szál gatyában fogadjam azt a gyereket”, mondta.

Láttam, hogy figyel, nézi a körmömet, a szememet, amely még akkor is ki volt festve. Megigazítottam a sminkem az öltözőben, mielőtt megérkezett. Ez is csak olyan nap, mint a többi, mondtam magamnak, vigyázni kell, hogy minden rendben legyen.

Megsimogatta a kezem, aztán a fülembé súgta.

„Jó lenne most egyet”, mondta, és megfogta a mellem.

Éreztem a forró leheletét a bőrömlöm. Nevetve toltam el a kezét.

Meglepett, amikor a szülésznő megvizsgált egy óra múlva. Annak ellenére tágultam, hogy fájásaim nem voltak. Ezek szerint mégis lehetséges, amit sosem akartam elhinni? Még lehet úszni fájdalom nélkül is? Pedig mindig bosszantottak az ilyen történetek, sosem értettem, miért kell másokat ezzel kínozni, hogy még azért is rosszul érezzük magukat, amiért a szülést nem könnyedén, nevetve csináljuk végig. De ki tudja, talán még oxitocinra sem lesz szükség.

Ám a következő két órában nem haladtam sokat, így végül bekötötték az infúziót a karomba.

Feküdtem az ágyon, a kezem megadón lógott mellettem, csípte a branül a bőrömlöm. Nézetem a gép kijelzőjét, amely mutatta az összehúzóerőket.

„Mennyinek kell lennie egy jó erős fájásnak?”

„Nyolcvan-kilencven”, mondta a szülésznő, mielőtt a szobából kiment.

Nincs jobb dolgom, figyeltem a testem. Megkeményedett a hasam, pörgött a szám, egyre feljebb tornázta magát, hatvan, hatvanöt, hetven, nyolcvan, előfordult, hogy felmegy száz fölé is, de még mindig nem éreztem fájdalmat, csak feszülést.

Kinéztem az ablakon. Az ágyról épp oda lehetett látni az épület előtti tölgyfa lombjára, ugyanaz a fa, amely később a kórházi szobámból is látszott a folyosó egy másik pontjáról. Csak néhány lépés, talán még ötven sincs, amely a két helyiséget egymástól elválasztott, mégis beláthatatlan, ami ahhoz kell, hogy az ember az egyikből átjusson a másikba. Akkor is épp a csúcs felé tartott az egyik fájás, de még mindig elég volt annyi, hogy nézzem annak a fának a lombját, a szél mozgatta a leveleit. Eszembe jutott, amit előző nap a neten olvastam, hogy ez az egész valójában nem is fájdalom, hanem úgy kell elképzelni, mintha egy kapu tárulna ki. És tényleg, láttam magam előtt a méhet, amely mint a tömött buksza, kezd egyre jobban kinyílni. Ezek szerint működik, nyugtáztam, amikor a monitoron a szám már lefelé pergett, a fájdalmat kordában lehet tartani, az orvossal még most is jól elbeszélgettem, hallottam a férjem, érdekelték a szülésznő magánéleti sztorijai, nincs itt semmi varázslat, végül is csak pár centit kell annak a lénynek a külvilágig megtenni, és tévedés volt az egész, amit az előző két alkalommal át kellett élni, ahogy ott feküdtem, és csak azt kívántam, valaki mentessen meg, és nem érdekelt már az sem, hogy nézek ki, hogy ki lát és mit gondol rólam, csak ott voltam pórén, kiterítve, lét és nemlét között lebegve.

„A kemény szakasz még hátra van”, mondta az orvos nem sokkal később, amikor újságoltam neki, milyen jól vagyok.

Rám mosolygott, majd mint a hóhér, magasabbra állította az oxitocin adagolót. De akkor már biztos voltam abban, nem történhet semmi. Én minden fájdalmat képes vagyok uralni.

Csak azt vettem észre, hogy nem tudok figyelni. Zavartak a hangok, zavart, ha a férjem hozzám ér, ha elsüt egy-egy vaskos, oda nem illő poént. De nem szóltam, tudtam, hiába szeretne, nem képes magával mit kezdeni, csak ült a szoba szélén egy székből, akart segíteni, de nem tudott, jobb híján a telefonját nyomkodta. Néha felé néztem, küldtem neki egy mosolyt, de hiába voltunk egy szobában, egyre jobban távolodtunk, ahogy megindultam azon az úton, ahová nem jöhet velem senki.

Beültem a kádba. A derekam ekkor már annyira szagगतott, hogy nem tudtam magam tartani. Kaptam egy párnát, hogy megtámasszon a víz alatt. Lyukas lehetett valahol, mert folyton hallottam, hogy a hátam mögött sípol, apró buborékok törnek belőle ki. Már nem láttam a kaput, csak azt éreztem, mintha a derekam és az alhasam tűzzel égetnék, jobbra-balra dobáltam a fejem, közben azt üvöltöttem, soha többé, és arra gondoltam, ezt most már csak a halálos ágyamon akarom átélni, amikor majd könnyörögni fogok a megszűnésért.

Aztán eszembe jutott az apám. Sosem tudom meg, mit kellett átélnie az utolsó hetekben, amikor a teste már esedezett a halálért. Micsoda hülyeség, hogy a szülést nevezik az életben a legnagyobb fájdalomnak, hisz ez csak néhány óra, az apám viszont szörnyű kínok között élt hónapokig. Az utolsó hetekben mozdulatlanul feküdt a hátán a nappaliban álló kórházi ágyon, sovány testét lepedő takarta, a feje a sok szteroidtól fel volt puffadva. Próbáltuk néha mozgatni, oldalra már nem lehetett fordítani, annyira szagगतott a dereka. Felemeltem a pálcikavékony lábakat, amely már csak a csont volt, de ezt is egyre kevésbé bírta, néhány centi után üvöltött, hogy tegyük vissza. Pedig akkor már csak félig volt magánál a morfiumtól. Hónapok óta kapta kapszulában. Lassan növelni kellett az adagot, aztán egy idő múlva kezdett félrebeszélni. „Olga, bazd meg, fél fej, fél fej”, magyarázott az élettársának. A boltjából hazahoztunk neki lemezeket, megnézte őket, és kiabálni kezdett, hogy Olga átveri, vigyázzunk vele, mert drogos lemezekkel kereskedik. A kezembe csimpszkodott, ijedten a szemembe nézett, „ne hagyj magamra kérlek, ezek meg akarnak ölni”, bökött a nővér felé, aki jött, hogy megmosdassa. „Folyton szövegel, idegesít”, mondta hangosan. A nővér ott ült mellette a fotelben, én meg csitítottam, „apu, halkabban”. Kínos volt, ez az igazság, zavarta a rendet, a kényelmünket, hogy rohángálni kellett hozzá akkor már minden nap. Az utolsó alkalommal az apósom nyolcvanadik születésnapjáról kellett eljönni, mert megint kitalálta, hogy csak bennem bízhat, bennem, aki évekig felé sem nézett. Gyűlöltem, mert úgy éreztem, miatta vagyok ilyen, ő tehet róla, pedig csak gyáva szar voltam, mindig elfutottam az első akadálnál, mert fontosabb volt, mások mit gondolnak rólam. Mint ahogy akkor is a nővér volt a fontosabb, nehogy megbántódjon, és inkább apát hallgattattuk el. Aztán ugyanezt tettük azon a bizonyos napon. Már nem evett, nem ivott, és az ágya szélén lógó katéteres zacskóban csak néhány csepp sötétsárga vizelet volt. Néztem a félig nyitott száját, a széle cseresepes volt a szárazságtól, próbáltam kanállal néhány cseppet a szájába önteni, de elfordította a fejét,

és oldalt kicsorgott. Nem értettem, miért nem kér. Eszembe jutott, mennyire utálok náthá-
san száraz szájjal ébredni, ő pedig így feküdt napokig, mintha neki jó volna így, és nem akar-
ta, hogy segítsünk neki. Nem maradt más csak, hogy nézzük ezt a pusztulást, és hallgassuk,
ahogy jajgat órákon át. Lehetett volna egy-két nap, vagy akár néhány hét is, az infúzió még
életben tartotta. Olyan soknak tűnt akkor, most visszaneézve elillant pillanatok alatt. És ak-
kor azon a szép nyári napon, amikor még apa hűvös kertjében is kellemes meleg volt, Olgá-
val ketten kiültünk a teraszlépcsőre. Mi voltunk a bizottság, élet és halál urai, és azt mond-
tuk, meg kell tenni, ő is azt kérte, ne hagyjuk szenvedni. Nem volt ebben semmi különös,
csak néhány szó, mint ahogy ma, egy kicsit több, mint egy évvel a halála után is elég volt egy
döntés ahhoz, hogy az unokája elinduljon az élet felé. Bementem hozzá, és kihúztam a kar-
jában lévő branülből az infúzió csövét. Aztán még ültem egy darabig az ágya mellett, simo-
gattam a kezét. Jó, hogy el tudtunk búcsúzni, és jó, hogy kaptunk időt ebben a néhány hó-
napban, hogy meg tudjunk egymásnak bocsátani. Aztán beültem a kocsiba, és visszamen-
tem a gyerekekhez a Balatonra. A következő reggel Olga hívott. Hajnali négykor apa nyö-
gött még néhányat, Olga felkelt a matracáról, amely ott volt az ágya mellett, megsimogatta
a kezét, a fejét a mellkasára hajtotta, de már nem dobogott a szíve.

Hát mi ehhez képest ez az egész, kérdeztem magamtól ott a kádban, miközben dobáltam
a fejem ide-oda, és pokolian égett az alhasam és a derekam. Ez csupán szalonképessé tett szen-
vedés, amelynek happy end a vége. Az ember meztelenül téblábol a kövön, majd négykézláb
ereszkedik, aztán ismét feláll, megtámaszkodik a kád szélén, remeg a karja, amely még min-
dig az infúzió pórázára van kötve, pelenkát dobna a lába alá, hogy mégse a földre zuhanjon
az a másik test, de még nem az jön, a véres vizeletet felszívja a papír, ő pedig liheg, nyög, sír,
jajveszélkel, „nem tudom, nem tudom megtenni, nem fog ez a gyerek belőlem kijönni”, ki-
áltja, és összeszorítja az ölét.

Végül beültettek a szülőszékbe. A lábam a magasba lendítettem, ettől alább hagyott a fáj-
dalom is. Aztán jött az a feszítő-égő érzés, ebből a helyzetből sosem fogok szabadulni, már ki-
lógott belőlem, de mint a pázrás közben összeragadt kuttyák, nem tudtunk egymástól szaba-
dulni. Aztán még két-három nyomás, és egyszer csak valami lucskos csusszan ki, és már tet-
ték is rám, tartottam a kezemben azt a bűzös kis lényt. „Nem hiszem el, nem hiszem el”, is-
mételtem, és mutattam a férjemnek is, aki már ott állt a fejemenél. A kisbát mázasan-véres-
sen magamhoz öleltem, és arra gondoltam, a kapun mégiscsak át kell menni, másképp nem
lehet, akár megszületik, akár meghal az ember.

A kapu nem zárult be még a következő hetekben sem, hiába akartam visszatérni az élet-
be, hiába hittem, erős vagyok, megoldok én egyedül mindent. Már két nappal később sétál-
tam az utcán, otthon maradtam egyedül a három gyerekkel egy nappal azután, hogy a kór-
házból kiengedtek. De elájultam, felment a lázam, még szerencse, hogy épp érkezett a gye-
rekorvos, ringatta a csecsemőt, amíg egy kicsit magamhoz tértem. Előtte a lányom nyugtat-
ta, mert épp a fürdőszoba kövén feküdtem, majd négykézláb vánszorogtam el az ajtóig, nem
bírtam lábra állni. Végül sikerül kibotorkálni a kanapéig, ott elhevertem, ittam egy kis vizet,
magamhoz húztam a gyereket.

És akkor a harmadik napon fáradtan szédültem bele a teraszunkon felakasztott függőágy-
ba. A kisbaba a hasamra volt kötve. Hátra dőltem, és lökni kezdem magunkat ide-oda, ki-
néztem a korlátok közt a kertbe, mint nem sokkal korábban azon a bizonyos napon a kór-
ház ablakán. Kicsit elbódultam, a levegő vibrált körülöttem, hallgattam a madarakat, nekire-
pült egy légy az arcomnak, elhessegettem, aztán odapillantottam a tölgyfára, amelynek a le-
veleit ide-oda lengette a szél.

Ekkor megéreztem a mellemen a baba szívének dobbanását, és azt kívántam, bárcsak nek-
ünk ne kellene túl sok mindért bocsánatot kérnünk egymástól a halálos ágyamon. ■ ■ ■

Hidas Judit: Budapesten született 1976-ban. Első prózakötete 2013-ban jelent meg *Hotel Havanna*
címmel, amellyel 2014-ben ő képviselte Magyarországot az Európai Elsőkönyvesek Fesztiválján. További
könyvei: *Anyátlan nemzedék* (2015, társszerző: C. Molnár Emma), *Seb* (Kalligram, 2016).